

Algemene ledenvergadering VZZ

Op zaterdag 8 april vindt de jaarlijkse algemene ledenvergadering van de VZZ plaats. Houdt deze datum dus vrij. Hamsters en marters krijgen 's-middags aandacht. Plaats: Café Zeezicht, Utrecht.

Muizenonderzoek Friesland

Jaarboek 1994

Net als vorig jaar wil de VZZ aan het eind van 1994 weer een Jaarboek uitgeven, waarin het jaarverslag en de plannen voor 1995 komen te staan. Bovendien zal weer een ledenlijst met adressen opgenomen worden. Het Jaarboek wordt naar alle leden gezonden voorafgaand aan de Algemene Ledenvergadering. Het Jaarboek wordt bovendien gebruikt als een soort 'brochure' om aan derden te laten zien wat de VZZ zoal doet.

Het bestuur van de VZZ kan zich voorstellen dat er leden zijn die het niet prettig vinden als hun naam en adres zomaar verspreid worden. Bij het opstellen van de ledenlijst voor het Jaarboek 1994 houdt het bestuur hiermee rekening. Leden die hun naam *liever niet* in het Jaarboek opgenomen willen hebben kunnen hierover contact opnemen met het secretariaat van de VZZ.

Veldwerkgroep

Dit jaar organiseert de Veldwerkgroep van de VZZ onder andere een 'Balgendag', in de Schothorst in Amersfoort, op zaterdag 11 maart. Hier kun je leren hoe je kleine zoogdieren moet meten, hoe je hun schedels moet schoonmaken, en hoe je van een dode muis een mooie balg kan maken, kortom, hoe je moet prepareren. Voor details: zie agenda.

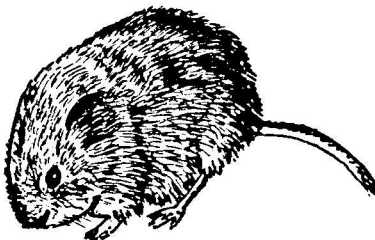
Haar zomerkamp zal de

In het kader van het VZZ-onderzoek naar de kleine zoogdieren van de moerasgebieden in Friesland werden in augustus en september 1994 acht natte natuurgebieden in Friesland 'bewerkt' met inloopvallen. Een negende gebied is onderzocht tijdens een weekend van de Veldwerkgroep van de VZZ. Binnen deze negen gebieden zijn in totaal 58 vanglokaties bemonsterd. Het belangrijkste doel hiervan was het in kaart brengen van de verspreiding en habitatkeuze van de noordse

geval nog minstens één populatie noren te herbergen.

Op twee vanglokaties kon de aanwezigheid van noordse woelmuizen worden aangetoond nadat in de direkte omgeving braakballen met schedelresten van de soort waren gevonden. Deze braakballen waren met vele andere partijen naar de VZZ opgestuurd na diverse oproepen in de media.

De dwergmuis en de waterspitsmuis blijken in de natte gebieden in Friesland een ruime verspreiding te hebben: de dwergmuis werd in acht van de

woelmuis, de waterspitsmuis en de dwergmuis.

De noordse woelmuis werd aangetroffen in vier van de negen gebieden en op tien van de 58 vanglokaties. De kern van het verspreidingsgebied lijkt net als vóór 1970 nog steeds te liggen in het Friese merengebied. Naast het Sneekermere, de Witte Brekken en het Heegermeer blijken ook de Oude Venen in ieder

negen gebieden aangetroffen en de waterspitsmuis in alle negen.

Het eindrapport zal tegelijk met het rapport over het friese braakbalonderzoek op 25 februari 1995 worden gepresenteerd tijdens een lezingendag in Friesland (zie elders).

Vincent Martens, Natuur- & Vogelwacht Dordrecht, Noorderelsweg 4a, 3329 KH Dordrecht, tel. 078-213921 (NL).

Veldwerkgroep houden in het zuidoosten van Polen, dichtbij Zakopane, op de rand van het steppegebied. Er wordt samen-

gewerkt met plaatselijke zoogdierkenners. Aanmelden bij Joost Verbeek, Gemaal 9, 1613 AM Grootebroek.

Zoogdierenwerkgroep JNM

In Vlaanderen bestaat een 'zoogdierminnend jong volkje', dat zich actief met zoogdieren bezighoudt. Op deze pagina stellen we ons aan u voor.

De Zoogdierenwerkgroep (ZWG) is een werkgroep binnen de Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming (JNM). De JNM, een vereniging voor jongeren tussen 8 en 25 jaar, houdt zich bezig met alles wat bloeit en groeit. Over heel Vlaanderen verspreid zijn er een 45-tal afdelingen met in totaal 2500 leden. Over de afdelingen heen zijn er werkgroepen die zich op een specifiek aspect van de natuur richten, één hiervan zijn wij. Broederlijk leven nog naast ons: de Vogelwerkgroep, de Kustwerkgroep, de Vieze Beestjeswerkgroep, de Plantenwerkgroep en de Amfibieën- en Reptielenwerkgroep.

Wat doen wij ?

Ondanks het feit dat elke natuurliefhebber zoogdieren een warm hart toedraagt, is er erg weinig geweten over de actuele verspreiding van de zoogdieren in Vlaanderen. Wij, van de ZWG, proberen daar iets aan te doen. Het doel van onze werkgroep kan samengevat worden als de studie en bescherming van de in het wild levende inheemse zoogdieren en hun biotoop. Daarbij worden allerlei methoden toegepast, zoals het uitpluizen van braakballen en het vangen van kleine zoogdieren met life traps. Dat laatste vergt veel nachtwerk, maar daar staat een sfeertje tegenover! Vleermuizen worden opgezocht met een batdetector (ultrafoon). Uitwerpselen, schedels, prenten, hollen, eetresten en haren verraden het voorkomen van zoogdieren. Sporen zoeken is één van de moeilijkste, maar ook boeiendste methode.

IJskelders, zolders, forten en onderaardse mergelgroeven worden afgezocht op overwin-

terende vleermuizen, vaak in samenwerking met de Vleermuizenwerkgroep van Natuurreservaten. Het zoogdierwerk houdt niet op met het verzamelen van gegevens, er kan ook aan bescherming gedaan worden. Zo worden in geschikte gebouwen overwinteringsplaatsen voor vleermuizen ingericht.

Wat zijn onze activiteiten ?

- Jaarlijks minstens één zoogdierkamp tijdens de zomervakantie.

- Doorheen het jaar enkele ZWG-weekendjes, waarin meestal een reservaat wordt geïnventariseerd of gezocht wordt naar een speciale soort (hamster!).

- Elke drie maanden komt het tijdschrift ELIOMYS uit met artikels over zoogdieren, verslagen over kampen, weekendjes en speciale onderzoekjes, kranteknipfels over zoogdieren en aankondigingen van activiteiten. Een echt jeugdbondsblad met sfeerverslagen en artikels door en voor (heel) jonge mensen.

- Jaarlijks eind september een "Nacht van het Zoogdier"; in elke JNM-afdeling wordt dan naar zoogdieren gekeken.

- We lenen life-traps uit als je eens een onderzoekje met vallen wilt doen.

- We maken sfeer en ambiance: ze zijn er op elke ZWG-activiteit, van bestuursvergadering tot kamp. Ze maken van de ZWG een hechte vriendenkring, waar ook jij (als je tussen 12 en 25 bent) welkom bent.

En vergeet ons unieke unieke ZWG-T-shirt niet, waaraan je elke actieve ZWG'er kunt herkennen. Ook handig op excursies, want op de rugzijde vind je afbeeldingen van zoogdieruitwerpselen...

Wat zijn onze projecten ?

Hamsterproject

Onze eigen wilde hamster

bevindt zich momenteel zowel letterlijk als figuurlijk in het verdomhoekje. Bijna niemand kent hem nog. Zijn verspreidingsareaal is sterk ingekrompen. In losse samenwerking met het Natuurhistorisch Genootschap van Limburg wordt het opnieuw in kaart gebracht.

Watervleermuisproject

Een tweede project draait rond de watervleermuis. Talrijk in de winter in forten, bunkers en andere overwinteringsplaatsen, maar waar zit hij 's zomers?

Atlasproject

Vanaf volgend jaar start een grootscheepse zoogdiereninventarisatie, om tot een zoogdieratlas van Vlaanderen te komen. Hierover kun je in een volgende Zoogdier meer lezen.

Hoe werk je mee ?

Het zou heel tof zijn, moest iedereen z'n oude en nieuwe (vanaf '86) waarnemingen opsturen, in het bijzonder van hamster- en watervleermuis. Vraag bij ons een veldboekje aan, met basisformulieren voor gewone en braakbalpluis-waarnemingen.

Lid worden van de ZWG? Stort 200 Bf (150 Bf voor JNM-ers) op reknr. 235-0250973-46 t.a.v. ZWG-JNM, Opstraat 71, 3960 Bree. Je krijgt dan automatisch het ledenblad 'Eliomys' toegestuurd.

Lid worden van JNM? Stort 450fr (of 200fr als je broer of zus al JNM-lid is) op reknr 001-2280592-04 van JNM, Kortrijksepoortstraat 140, 9000 Gent.

Nadere informatie: J.N.M. Bondssecretariaat, ZoogdierenWerkGroep, Kortrijksepoortstraat 140, 9000 Gent, (09) 223 47 81, fax 223 28 05. (B)

Themadag: 'Zoogdieren van Friesland'

Als (voorlopige) afsluiting van een jaar VZZ-onderzoek in Friesland, wordt op zaterdag 25 februari een lezingendag georganiseerd, waarop de kleine zoogdieren van moerasgebieden centraal staan. Komt de (Natte) Ecologische Hoofdstructuur van de grond? Hoe staat het met de zeldzame noordse woelmuis in Friesland, eens een bolwerk van deze rode-lijst-soort? En handhaaft de waterspitsmuis zich, die zo afhankelijk is van schoon water met een goed ontwikkelde insectenfauna? Op deze dag komt duidelijkheid. Ook wordt aandacht besteed aan de muskusrat, altijd goed voor een stevige discussie. Tenslotte komen de das en de twee soorten marters aan bod: wat is *hun* toekomst in Friesland?

Datum: 25 februari 1995

Plaats: Restaurant 'Onder de Luifel', Stationsweg 6, Leeuwarden

De toegang is gratis voor VZZ-leden (en genodigden). Niet-leden betalen f 10,-. Men dient zelf voor de lunch te zorgen.

PROGRAMMA:

10:00 ontvangst met koffie

10:30 Waarom deze lezingendag? - Jaap Mulder (VZZ)

10:40 Natuurlijke verbindin-

gen voor zoogdieren: beleid en uitvoering - Khoji Wesselius (Provincie Friesland)

11:15 Waar leven de verschillende kleine zoogdieren in Friesland? - Paul Dirks of Jaap Mulder (VZZ)

11:45 Noordse woelmuis, waterspitsmuis en dwergmuis, kensoorten van de natte natuurgebieden - Vincent Martens (VZZ)

12:15 Aanbieding van de onderzoeksrapporten, en uitreiking van prijzen

12:30 lunchpauze

13:30 De noordse woelmuis in Friesland en overig Nederland, vroeger en nu - Piet Bergers (Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek)

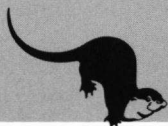
14:00 De das in Friesland: beleid en herintroductie - Hans de Waard (Min. LNV, Directie NBLF, Friesland)

14:30 theepauze

15:00 Muskusrat uit Friesland? - Douwe de Vries (Waterschap Friesland)

15:30 Boommarter en steenmarter in Friesland, vroeger, nu en in de toekomst - Sim Broekhuizen (Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek)

16:00 sluiting.

Literatuurlijst

De VZZ beschikt over een computerbestand waarin de literatuurlijsten zijn opgenomen die regelmatig in Lutra worden gepubliceerd. Het gaat om alle tussen 1973 en 1990

verschenen publikaties over nederlandse zoogdieren, zowel artikelen in vaktijdschriften als zogenaamde 'grijze' literatuur. Er is een Dbase- en een Cardbox-versie. Het is verkrijgbaar op floppy voor f 15 (bij toezending) of f 10 (bij afhalen).

Giften, erfstellingen en legaten

De VZZ is een instelling die zich inzet voor het algemeen belang. Dit heeft positieve gevolgen voor het krijgen van giften, erfstellingen en legaten.

Onder bepaalde omstandigheden zijn giften in Nederland (niet in België) aftrekbaar van de belasting. Voor de VZZ zijn giften tot f 7272 (BF 145.000) vrij van schenkingsrecht; daarboven wordt 11% belasting geheven. Giften kunnen worden overgemaakt op rekening 203737 van de Postbank (Nederland) of op rekening 000-1486269-35 van de Postchecks (België).

Het is ook mogelijk om de VZZ te steunen door middel van nalatenschappen en legaten. Voor nadere informatie hierover kunt u terecht bij uw notaris.

Life traps

Via de Veldwerkgroep van de VZZ zijn muizenvallen van het type Longworth te huur. De verhuurprijs bedraagt 10 cent per val per nacht. Voor meer informatie kunt u terecht bij Floor van der Vliet, tel: 020-6828216 (NL).

De VZZ-winkel

Regelmatig verschijnen er rapporten en boekjes over zoogdieren die door de VZZ zijn uitgegeven of waaraan leden van de VZZ hun medewerking hebben verleend. Deze publikaties zijn bij het secretariaat van de VZZ te bestellen of kunnen gekocht worden tijdens manifestaties waarbij de VZZ met een stand aanwezig is. Ook oude nummers van Zoogdier en Lutra zijn nog beschikbaar. Een uitgebreide publikatielijst met onder ande-

re de inventarisatierapporten van de Veldwerkgroep is te verkrijgen bij het secretariaat van de VZZ.

Enkele prijzen

Atlas van de Nederlandse zoogdieren, S. Broekhuizen et al. (red.), 3e druk, 1992, 336 pp. Prijs f 45,- (f 37,50) of BF 900 (BF 750).

Zoogdieren van West-Europa, R. Lange et al. (red.), 1994, 400 pp. Prijs f 52,50 (f 44,95) of BF 1050 (BF 899) voor leden, f 57,50 (f 49,95) of BF 1150 (BF 999) voor niet-leden.

Basisrapport Rode Lijst van de Nederlandse zoogdieren, H. Hollander & P. v.d. Reest, 1994, 96 pp. Prijs f 5,- (f 10,-) of BF 100 (BF 200).

Zoogdieren langs de waterkant, symposiumverslag, D. Wansink & W. Lanting (red.), 1994, 72 pp. Prijs f 15,- (f 20,-) of BF 300 (BF 400).

De noordse woelmuis in Waterland en de Zaanstreek, F. v.d. Vliet, 1993, 30 pp. Prijs f 10,- (f 7,-) of BF 200 (BF 140).

Kleine marters in de polder, N. Jonker & J.L. Mulder, 1994, 25 pp. Prijs f 7,50 (f 5,-) of BF 150 (BF 100) voor leden, f 10,- (f 7,50) of BF 200 (BF 150) voor niet-leden.

Vossen, J.L. Mulder, 1993, 22 pp. Prijs f 5,- (f 3,-) of BF 100 (BF 60).

De das, bibliografie van literatuur t/m 1993, J. Vink, 1993, 62 pp. Prijs f 15,- (f 10,-) of BF 300 (BF 200).

Marterpassen II, Nieuwsbrief 1993 van de Werkgroep Boommarter Nederland, 1994, 74 pp. Prijs f 15,- (f 10,-) of BF 300 (BF 200).

Oude nummers Zoogdier f 5,- (f 2,50) of BF 100 (BF 50)

Oude nummers Lutra f 7,50 (f 5,-) of BF 150 (BF 100).

T-shirt met opschrift VZZ, kleuren rood, groen en wit; maat XL. Prijs f 20,- (f 25,-) of BF 400 (BF 500).

het kantoor van de VZZ. Bestellen kan door overmaking van het eerste bedrag op rekening 203737 van de Postbank (Nederland) of op rekening 000-1486269-35 van de Postchecks (België), onder vermelding van de titel.

De eerstgenoemde prijs geldt voor toezending per post. Het bedrag tussen haakjes is de prijs op stands en afgehaald op